

Rutin för specialkost och anpassade måltider i förskola och skola

Allmänt

Syftet med denna rutin är att tydliggöra de regler och rutiner som gäller i Valdemarsviks kommun avseende att säkerställa att de barn och elever som är i behov av specialkost får mat anpassad för sina speciella behov. Den mat som serveras ska uppfylla krav enligt skollagen avseende näringsriktiga måltider.

Specialkost definieras som sådan mat som tillagas till barn/elever som av medicinska skäl måste få en anpassad kost. **Anpassade måltider** är sådan mat som avviker från normalkosten av olika anledningar, exempelvis på grund av religion, valet att äta vegansk kost eller på grund av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Utöver normalkost serveras i skolan varje dag ett vegetariskt alternativ.

Specialkost vid medicinska skäl

För att få rätt kost krävs:

- Blanketten *Ansökan om specialkost i förskola och skola* fylls i av vårdnadshavare.
- Ett läkarintyg med diagnos på födoämnesöverkänslighet/allergi.

Anpassade måltider

För att få rätt kost krävs:

- Blanketten *Ansökan om specialkost i förskola och skola* fylls i av vårdnadshavare.
- En bedömning/ett utlåtande av vårdpersonal vid andra typer av matsvårigheter och/eller tillfälliga kostförändringar. Exempelvis vid påverkad tillväxt, laktosintolerans eller neuropsykiatrisk problematik. I bedömningen ska det framgå när uppföljning ska göras.

Vegetarisk kost i förskolan

För barn i förskolan som önskar vegetarisk krävs en ansökan till kostenheten.

Hur länge är ansökan om specialkost och anpassade måltider giltigt?

Specialkost: Ansökan är giltig ett läsår och ska förnyas, tillsammans med ett läkarintyg, inför varje nytt läsår. Ny ansökan skickas också in om barnet/eleven byter förskola/skola.

Anpassade måltider: Anpassningen utvärderas enligt individuell planering utifrån vårdpersonalens utlåtande. Giltighetstiden är således varierande och individuell.

Ansökan om specialkost och anpassade måltider

Ansökan om specialkost skickas fördelaktigt in digitalt via kommunens hemsida via vår E-tjänst: [Specialkost i förskola och skola - ansökan](#), där även läkarintyg eller kostintyg bifogas.

Det går även att skicka in ansökan via blankett [Ansökan om specialkost i förskola och skola](#)

Fyll i blanketten, bifoga läkarintyg eller vårdpersonals utlåtande och skicka det till:

Valdemarsviks kommun

Att: Kostenheten

615 80 Valdemarsvik

Bilagor

Bilaga 1 – Rutiner med ansvarsbeskrivning

Bilaga 2 - Information om mjölkproteinallergi och laktosintolerans

Bilaga 1

Rutiner med ansvarsbeskrivning

Ansvar

Vårdnadshavare

- uppge utförlig information i ansökan
- inhämta intyg från läkare, bvc eller dietist
- skicka in ansökan och ev. intyg till kostenheten, Valdemarsviks kommun
- om barnet har specialkost i dag men saknar intyg, lämna in läkarintyg inom 3 månader från att man fått denna information/rutin
- om utredning pågår lämna skriftlig information från behandlande läkare att utredning pågår och vad som gäller under tiden
- ansvara för att berörda personalkategorier får information om barnets behov
- skicka in en ny ansökan inför varje läsår samt om barnet/eleven byter förskola/skola
- omedelbart meddela förändringar, t. ex. om allergin vuxit bort
- om ytterligare allergi tillkommit, skicka in en ny ansökan tillsammans med läkarintyg till kostenheten, Valdemarsviks kommun

Barnet/eleven

- bör ha åldersadekvat kunskap om sin allergi och känna till vad hen kan äta och vad som ska undvikas

Klasslärare/förskolepedagog

- inhämta information från vårdnadshavare gällande allergier och överkänsligheter
- inhämta ev. egenvårdsplan och informera berörd personal

Rektor för skola och förskola

- ansvara för att pedagogisk personal som har behov av specialkost lämnar in blankett för ansökan om specialkost
- skapa rutiner för hur information om barnets kost informeras till berörd personal
- inhämta ev. egenvårdsplan och informera berörda lärare/pedagoger/personal

Skolsköterska

- Inför varje nytt läsår påminna vårdnadshavare via Infomentor om att fylla i "Ansökan om specialkost" samt bifoga ev. läkarintyg och skicka in till Kostenheten samt informera klasslärare
- Skolsköterskan kan behöva veta vilka elever med svåra allergier som finns på skolan för att samordna och medverka i utbildningsinsatser gällande kost.

Kostenheten

- ta fram interna rutiner för säker hantering av specialkost samt säkerställa att all personal har kunskap om barnets/elevens allergikost
- ta fram handlingsplan för eventuella tillbud
- anpassa specialkosten så att den avviker så lite som möjligt från normalkosten
- regelbundet fortbilda kökspersonal i specialkosthantering

Bilaga 2

Information om mjölkproteinallergi och laktosintolerans

Allergi mot mjölkprotein och laktosintolerans är två skilda saker. Vid mjölkproteinallergi tål man inte proteinerna i mjölken och måste utesluta all sorts mat med mjölk i. Vid laktosintolerans får man magbesvär av mjölksocker, laktos. Då gäller det att begränsa intaget av mjölkprodukter.

Mjölkproteinallergi

Allergin är vanlig hos små barn men växer ofta bort.

Vid mjölkproteinallergi måste alla former av mjölk- och mjölkprodukter uteslutas helt ur kosten. Detta gäller komjölk liksom får- och getmjölk och produkter av dessa såsom margariner, smör, ost etc.

Laktosintolerans

Laktosintolerans är mycket ovanligt hos små barn. Hos personer med ärftlighet för laktosintolerans minskar produktionen av enzymet laktos oftast under skol- eller ungdomsåren.

Laktosbrist kan uppträda tillfälligt i samband med en skada i tarmslemhinnan som vid obehandlad glutenintolerans, celiaki, eller vid tarminfektioner. Sådan laktosintolerans kallas för sekundär laktosintolerans och går i allmänhet över när den verkliga orsaken till besvären har behandlats. När skadan har läkt återkommer laktosenzymet. Misstänker du laktosintolerans, uppsök alltid läkare så att allvarigare tillstånd inte missas.

Laktosintolerans är mycket ovanligt bland barn under fem år. Om ett barn har problem med magen är det troligt att det beror på något annat. Om man misstänker att ett barn reagerar på mjölk är det viktigt att man söker vård för att få rätt diagnos och att man inte på egen hand börjar utesluta mjölk innan man är klar över orsaken till besvären. Det man tror är laktosintolerans kanske i stället är komjölksproteinallergi, men det kan också finnas andra orsaker.

I laktosreducerad kost måste man begränsa användningen av mjölkprodukter. De flesta med laktosintolerans tål en viss mängd laktos. Hur mycket laktos man tål varierar, men de flesta kan dricka åtminstone en deciliter mjölk dagligen utan symtom. (Källa: livsmedelsverket)

Se även:

<http://www.1177.se/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Laktosintolerans/>